

تحول در نظام راهنمایی و مشاوره‌ی تحصیلی کشور دانمارک

ترجمه: رضانعلی دشتکی

چکیده

دانمارک از دهه‌ی ۱۹۹۰ میلادی، هم‌سو با تحولات گسترده‌ی آموزشی در قاره‌ی اروپا، اقدام به ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش خود نموده است یکی از بارزترین جنبه‌های این تحول، دگرگونی در نظام مشاوره‌ی تحصیلی این کشور است.

در آوریل سال ۲۰۰۳ میلادی، پارلمان دانمارک قانونی را در زمینه‌ی مشاوره‌ی تحصیلی به تصویب رساند که در نتیجه‌ی آن خدمات مشاوره‌ای فراگیر برای دانش‌آموزان و جوانان فراهم آمد. گستره‌ی این مشاوره‌ها تنها محدود به هدایت تحصیلی نیست بلکه تمامی جوانانی که به هر دلیلی تحصیلات خود را رها کرده‌اند و خارج از نظام آموزشی قرار دارند نیز مشمول این نظام منسجم مشاوره‌ای می‌شوند.

در این مقاله، گزارش رسمی وزارت آموزش و پرورش دانمارک از ویژگی‌ها، مختصات، مزیت‌ها و محدودیت‌های این نظام مشاوره‌ای جدید که از آن به نام تحول یا انقلابی در نظام مشاوره تحصیلی این کشور یاد می‌شود، ترجمه گردیده است. بی‌شک اطلاع از این تحول نوین برای کارشناسان حوزه‌ی تدریس و مشاوره‌ی تحصیلی و همچنین عموم علاقه‌مندان عرصه‌ی آموزش بسیار حائز اهمیت است.

کلیده واژه‌ها: مشاوره تحصیلی، آموزش و پرورش، تحول، دانمارک.

مقدمه:

ارائه مشاوره‌ی تحصیلی و مهارتی به دانش‌آموزان و هنرجویان حاضر در نظام آموزشی و همچنین جوانان خارج از نظام آموزشی و استخدامی کشور دانمارک از اهمیت بسیاری برخوردار است.

در آوریل ۲۰۰۳، مجلس دانمارک، قانونی را در زمینه‌ی مشاوره تحصیلی به تصویب رساند که در نتیجه‌ی آن تحول همه‌جانبه در خدمات مشاوره‌ای نظام آموزشی کشور دانمارک آغاز گردید.

دولت دانمارک بر آن است که روند تصمیم‌گیری واقع‌بینانه درباره‌ی فرصت‌های تحصیلی و شغلی را در جهت تأمین منافع فردی و کلی جامعه تسهیل کند. تحول مشاوره‌ای رخ داده در کشور دانمارک را می‌بایست در همین راستا ارزیابی کرد.

مشاوره‌ی تحصیلی و هدایت دانش‌آموزان به رشته‌های مورد علاقه و متناسب با استعدادها و توانمندی‌های ایشان از نکات مهم و حائز اهمیت در همه‌ی نظام‌های آموزشی جهان است. در کشور ما نیز سال‌هاست مشاوره‌ی تحصیلی مورد توجه بوده و هم‌اکنون مشاوران تحصیلی، وظیفه‌ی هدایت علمی نوجوانان و جوانان کشور عزیزمان را به سوی حیطه‌ها و عرصه‌های متناسب با شرایط و ویژگی‌های فردی و اجتماعی برعهده دارند.

در دانمارک که یکی از کشورهای پیشرفته‌ی اروپایی از نظر نظام تحصیلی و آموزشی محسوب می‌شود تحقیقات و پژوهش‌های وسیعی در این زمینه انجام گرفته است که می‌توان از تجارب نظام آموزشی این کشور در ارتقا نظام مشاوره‌ی تحصیلی ایران بهره برد.

۳۰

دوره‌ی ۴
شماره‌ی ۴
تابستان ۱۳۸۸

تحصیلی از مقطع آموزش جوانان به مقطع تحصیلات تکمیلی هستند.

مراکز هدایت جوانان:

در ارتباط با اهداف تحول هدایت تحصیلی، مشاوره به عنوان فرایندی مستمر دیده می‌شود که می‌بایست به جوانان کمک کند تا نسبت به توانایی‌ها، علایق و امکانات خود آگاه‌تر شوند و در نتیجه بتوانند تصمیم شایسته‌ای در ارتباط با تحصیل و شغل خود اتخاذ کنند.

* ۴۶ مرکز هدایت جوانان در بین ۲۷۱ شهرداری موجود در این کشور توزیع شده‌اند. هر کدام از این مراکز منطقه ثابتی را از لحاظ فاصله‌ی جغرافیایی و کیفیتی پوشش می‌دهند؛ واژه‌ی کیفیت به تعداد و تنوع مراکز آموزشی جوانان در آن منطقه و همچنین ساختار مدیریتی آن مراکز بازمی‌گردد. مراکز هدایت جوانان وابسته به شهرداری، خدمات راهنمایی مخصوص جوانان تا سن ۲۵ سال را با محور قرار دادن دوره‌ای انتقال از آموزش اجباری به مقطع آموزش جوانان یا بازار کار فراهم می‌آورند. هدف عمده‌ی این مراکز گروه‌های سنی زیر می‌باشند:

* دانش‌آموزان مقطع پیش‌دبستانی (از کلاس ششم تا دهم)
* جوانان زیر سن ۱۹ سال که خارج از سیستم آموزشی، تربیتی و یا استخدامی هستند.
* جوانان بین سن ۱۹ تا ۲۵ سال که به دنبال مشاوره در ارتباط با برنامه‌های آموزش جوانان و یا استخدام هستند.

نظام مشاوره‌ای و راهنمایی جدید دانمارک از اول آگوست ۲۰۰۴ اجرایی شد. وزارت آموزش و پرورش مسئول انجام تحول مشاوره‌ای کشور دانمارک گردید و نقش نظارتی و همکاری در رابطه با نظام مشاوره‌ای جدید ایفا نمود.

این مطلب، چکیده‌ای از عناصر کلیدی تحول در نظام مشاوره‌ی تحصیلی دانمارک را در بخش آموزش به خواننده ارائه می‌کند. این تحول عمدتاً بر مبنای دسترس جوانان به خدمات مشاوره‌ای شکل گرفته است. سرویس‌های کاربردی دولتی و شهرداری‌ها تأمین کنندگان اصلی خدمات مشاوره برای بزرگسالان هستند که تحول ذکر شده شامل آن‌ها نمی‌شود؛ بنابراین در این مقاله به آن‌ها اشاره نمی‌گردد.

قانون جدید دولت دانمارک در زمینه‌ی مشاوره‌ی تحصیلی، قصد دارد نظام مشاوره‌ای شفاف‌تر و ساده‌تری را با امکان دسترسی آسان‌تر به خدمات مشاوره‌ای با کیفیت بالا گسترش دهد. هدف این مصوبه عمدتاً جوانان تا سن ۲۵ سال هستند اما بزرگسالانی را که قصد تحصیل در مقطع تحصیلات تکمیلی دارند نیز شامل می‌شود. این مصوبه هفت هدف ایجاد تحول مشاوره‌ای را تبیین می‌کند. بر مبنای این اهداف، مشاوره آموزشی، مهارتی و شغلی می‌بایست:

۱- این اطمینان را ایجاد کند که انتخاب رشته تحصیلی و یا شغلی بیش‌ترین نفع ممکن را برای شخص و جامعه در پی داشته باشد.
۲- به طور مشخص هدف‌گیری آن به سوی جوانان با نیاز ویژه به مشاوره و راهنمایی در زمینه‌ی انتخاب رشته‌ی تحصیلی، مهارتی و شغلی باشد.
۳- علاقه‌ی افراد، ویژگی‌ها و مهارت‌های فردیشان، از جمله مهارت‌های غیررسمی و آموزش‌های پیشین، تجارب کاری و همچنین نیاز بازار کار به نیروی کار ماهر و کارفرمایان مستقل می‌بایست مورد توجه قرار گیرد.

۴- حتی‌الامکان تعداد ترک تحصیل‌ها و تغییر رشته‌ها از یک رشته یا زمینه‌ی شغلی به رشته‌ی دیگر محدود شود.

۵- توانایی افراد در زمینه دست‌یابی و استفاده از اطلاعات (از جمله اطلاعات IT محور) در زمینه‌ی انتخاب رشته‌ی آموزشی و مهارت‌های شغلی، تقویت شود.

۶- جوانان می‌بایست در زمینه‌ی علایق بخشی و سازمانی به استقلال دست یابند.

۷- آخرین هدف، ارتقاء سطح کیفیت هدایت و مشاوره‌ی تحصیلی در کشور دانمارک است که شامل بهبود توانایی‌ها و مهارت‌های تخصصی مشاوران تحصیلی می‌باشد.

مراکز مشاوره‌ی مستقل جدید:

در راستای این تحول دو نوع مرکز مشاوره‌ای جدید که مستقل از گرایش‌های بخشی و نهادی هستند تأسیس شد:

* ۴۶ مرکز راهنمایی جوانان^۱ که به اختصار UU نامیده می‌شود، هدایت تحصیلی در ارتباط با تغییر مقطع از آموزش اجباری به آموزش جوانان را بر عهده دارند.

* هفت مرکز مشاوره‌ی منطقه‌ای^۲ که مسئول هدایت

* جوانان با نیاز ویژه به مشاوره در ارتباط با انتخاب رشته‌ی تحصیلی، مهارتی و یا شغلی - (گروه متنوعی از جوانان با مشکلات مختلف در ارتباط با ادامه دادن و یا تکمیل برنامه‌ی آموزشی خود). به کمک همکاری با مدیران مدارس، مراکز هدایت جوانان فعالیت‌های مشاوره‌ای ارائه شده در مدارس را در ارتباط نزدیک با دانش‌آموزان سازمان می‌دهند. معلمان تا جایی که امکان داشته باشد مسئول فراهم آوردن خدمات آموزش عمومی از کلاس اول تا دهم هستند، اما مراکز هدایت جوانان می‌بایست به عنوان منبعی جهت همکاری، الهام‌بخشی و گسترش بیشتر کار در این زمینه عمل کنند. هدایت تحصیلی به ویژه در ارتباط با دوران گذر از مقطع آموزش اجباری به مقطع آموزش جوانان از مسئولیت‌های مراکز هدایت جوانان است. البته این خدمات مشاوره‌ای در مدارس برای دانش‌آموزان فراهم می‌آید. دفترچه‌ی کارنامه‌ی آموزشی هر دانش‌آموز نیز در این زمینه نقش مهمی دارد. هر دانش‌آموز، از طریق یک فرایند آموزشی متنی بر گفت و گو با مشاور آموزشی، تهیه و تکمیل این دفترچه را از کلاس ششم آغاز می‌کند. هدف از این فرایند این است که دانش فردی هر دانش‌آموز گسترش یابد و توانایی تصمیم‌گیری در زمینه‌ی آموزش و انتخاب شغل در او ایجاد گردد. این فرایند منجر به ترسیم یک طرح فردی برای دوران گذار از کلاس نهم می‌شود که شامل توصیف طرح‌ها و اهداف هر دانش‌آموز برای دوران پس از مقطع آموزش اجباری است.

این مراکز می‌بایست با جوانان زیر ۱۹ سال که خارج از نظام آموزشی و یا بازار کار هستند ارتباط برقرار کنند. مشاور به همراه هر جوان درباره‌ی موقعیت‌های مختلف و طرح‌های مختلفی به بحث می‌پردازد که ممکن است به جوانان کمک کند که به عرصه‌ی آموزش و یا بازار کار بگردند.

مراکز هدایت جوانان توسط شهرداری‌ها حمایت می‌شوند و شورای شهرداری‌ها در هر منطقه چهارچوب فعالیت‌های هر مرکز را با توجه به دورنمای ترسیم شده در قانون جدید مجلس، درباره‌ی مشاوره‌ی تحصیلی تبیین می‌کنند.

پیش از شکل‌گیری تحول مشاوره‌ای، مدیران مدارس مسئولیت فراهم آوردن خدمات مشاوره‌ای را عهده‌دار بودند که این امر توسط معلمان که به صورت نیمه‌وقت به عنوان مشاور تحصیلی در مدارس به خدمت مشغول بودند، انجام می‌گرفت. با انجام تحول مشاوره‌ای، مسئولیت و مدیریت امور روزانه به مدیران مراکز منتقل گردید، افرادی که تمام تمرکزشان تهیه و استمرار ارائه خدمات مشاوره‌ای به جوانان در حوزه‌ی تحت مسئولیتشان می‌باشد. همچنین مقوله‌ی تضمین کیفیت در تحول مشاوره‌ای مورد تأکید قرار گرفته است. از این روست که شفافیت در زمینه عملکرد مراکز هدایت جوانان و نتایج کسب شده در این مرکز حائز اهمیت می‌باشد تا بالاترین سطح کیفیت در خدمات مشاوره‌ای تضمین گردد. بنابراین، اهداف، شیوه‌ها و فعالیت‌های برنامه‌ریزی شده به همراه عملکرد هر مرکز می‌بایست در شبکه‌ی جهانی اینترنت منتشر شود. به علاوه، وزارت آموزش و پرورش مجموعه‌ای از راهکارها را تهیه نموده است که مراکز هدایت جوانان نسبت به استفاده از آن‌ها به هنگام به کار بستن نظام تضمین کیفیت خاص خود ترغیب می‌شوند.

همکاری بین بخش‌ها، عنصر مهمی در قانون جدید مشاوره و راهنمایی تحصیلی است. هدف اصلی، ایجاد نظام مشاوره‌ای منسجم و تبادل تجارب، دانش و تجویز بهینه‌سازی عملکردها است. بنابراین، مراکز هدایت جوانان می‌بایست همکاری تنگاتنگی با دبستان‌ها، مدارس پیش‌دبستانی و مراکز آموزش جوانان در منطقه خود داشته و از دیگر سو با بخش‌های تجارت محلی و خدمات استخدام دولتی در تماس باشند.

یک تحقیق موردی:

(یک مرکز هدایت جوانان در کشور دانمارک)^۲ به قلم مدیر مرکز اوف تده هانسن:

هدف اصلی ما در این مرکز این است که راهنمایی و حمایتی که هر جوان در ارتباط با آموزش، مهارت‌آموزی و یا تصمیم‌های شغلی نیازمند است در اختیارش قرار دهیم. جلسات فردی یا گروهی مشاوره و هدایت تحصیلی برای دانش‌آموزان مدارس پیش‌دبستانی در مدارس خود دانش‌آموزان تشکیل می‌شود. ما دوره‌های تعیین سطح شغلی را برای همه‌ی دانش‌آموزان در کلاس هشتم تا دهم (به مدت یک یا دو هفته در سال) ترتیب و دوره‌ی ۴ هفته‌ای معرفی شغلی را در مراکز آموزشی جوانان برای همه‌ی دانش‌آموزان کلاس دهم تشکیل می‌دهیم. ما در ارتباط نزدیک با کارآفرینان و نهادهای اجتماعی حاضر در منطقه‌ی خود هستیم و هنگامی که یک مدرسه بخواهد از یک مرکز کارآفرینی خاص بازدید کند و یا زمانی که مسئولین مراکز بخواهند کارآفرینان، رؤسای شرکت‌ها و اتحادیه‌های بازرگانی یا نهادهای استخدامی را به مدرسه دعوت کنند، به عنوان واسطه عمل می‌کنیم.

همین‌طور برای جوانان خارج از سیستم آموزشی، دفاتر محلی متعددی در یازده منطقه‌ی شهرداری ایجاد نموده‌ایم که این مراکز در محل‌هایی قرار گرفته‌اند که دسترسی به آن‌ها برای جوانان آسان باشد. هر جوان می‌تواند به طور حضوری به مراکز ما بیاید یا از طریق تلفن، ایمیل یا پیامک با ما تماس گرفته و قرار جلسه‌ی مشاوره بگذارد. ما به طور اتوماتیک هنگامی که یک جوان مدرسه یا کالج را رها کند از این موضوع مطلع می‌شویم و سیستم اداری‌مان به طور مرتب به مشاوران ما یادآوری می‌کند که با آن جوان تماس بگیرند. جوانی که او را به دلایل مختلف «در خطر» می‌بینیم. مرکز ما منطقه‌ی وسیعی را پوشش می‌دهد. برخی از کارمندان ما مسئولیت هماهنگی امور را بر عهده دارند و برخی دیگر مسئول فعالیت‌های بین منطقه‌ای از قبیل ایجاد یکپارچگی بین جوانان متعلق به گروه‌های اقلیت و همکاری بین مراکز آموزشی منطقه‌ای هستند.

هر چند عمده‌ی مشاوران تحصیلی ما در یک منطقه‌ی جغرافیایی خاص کار می‌کنند، اما برای ما مهم است که روحیه‌ی همکاری را تقویت کنیم و مطمئن شویم همگی در یک مسیر حرکت می‌کنیم. برای نیل به این منظور، ماهانه جلساتی برگزار می‌نماییم و توصیه‌های عمومی راجع به برنامه‌ها، فرایندها و اقدامات اصلی‌مان را برای تمام مراکز UU منتشر می‌کنیم. توصیه‌های عمومی، همراه با اهداف محلی‌تر و طرح‌های عملی مؤسسه در کتابچه‌ای به نام (UU Sjaelland syd handbook) برای استفاده‌ی درون سازمانی جمع‌آوری می‌شود. ما

این تلاش‌های به هم پیوسته و منسجم را روشی برای تضمین کیفیت و پویایی کار خود می‌بینیم. بسیاری از مشاوران تحصیلی دانمارکی نگران این موضوع هستند که با تأسیس مراکز مشاوره‌ی تحصیلی جدید، رابطه‌ی نزدیک بین دانش‌آموزان و مشاوران به تدریج از بین برود و در نتیجه ارائه خدمات مشاوره‌ای با کیفیت عالی را مشکل کند. هنوز خیلی زود است که نظام مشاوره‌ای جدیدمان را ارزیابی کنیم اما بر مبنای تجربه‌ای که تاکنون کسب کرده‌ایم هیچ شک‌ی نیست که پویایی در مراکز که از حضور تقریباً ۵۰ مشاور تحصیلی بهره می‌برند بسیار قوی‌تر از مدارس است که فقط یک یا چند مشاور پاره وقت دارند. این امکان برای ما وجود دارد که عقاید و تجربیاتمان را به بحث بگذاریم و منتقل کنیم. همچنین به نظر می‌رسد که مشاوران ما نسبت به حرفه‌ی خود آگاه‌تر شده باشند و تمایل خود برای حرکت به سمت حرفه‌ای‌تر شدن را اعلام می‌کنند. اخیراً چالش‌های اصلی ما این است که مشخص کنیم چه کسانی واقعاً به گروه جوانان با نیاز ویژه برای هدایت و مشاوره تعلق دارند و تضمین کنیم که عمده‌ی منابع ما به سمت این گروه هدایت شود.

این تلاش‌های به هم پیوسته و منسجم را روشی برای تضمین کیفیت و پویایی کار خود می‌بینیم.

بسیاری از مشاوران تحصیلی دانمارکی نگران این موضوع هستند که با تأسیس مراکز مشاوره‌ی تحصیلی جدید، رابطه‌ی نزدیک بین دانش‌آموزان و مشاوران به تدریج از بین برود و در نتیجه ارائه خدمات مشاوره‌ای با کیفیت عالی را مشکل کند. هنوز خیلی زود است که نظام مشاوره‌ای جدیدمان را ارزیابی کنیم اما بر مبنای تجربه‌ای که تاکنون کسب کرده‌ایم هیچ شک‌ی نیست که پویایی در مراکز که از حضور تقریباً ۵۰ مشاور تحصیلی بهره می‌برند بسیار قوی‌تر از مدارس است که فقط یک یا چند مشاور پاره وقت دارند. این امکان برای ما وجود دارد که عقاید و تجربیاتمان را به بحث بگذاریم و منتقل کنیم. همچنین به نظر می‌رسد که مشاوران ما نسبت به حرفه‌ی خود آگاه‌تر شده باشند و تمایل خود برای حرکت به سمت حرفه‌ای‌تر شدن را اعلام می‌کنند. اخیراً چالش‌های اصلی ما این است که مشخص کنیم چه کسانی واقعاً به گروه جوانان با نیاز ویژه برای هدایت و مشاوره تعلق دارند و تضمین کنیم که عمده‌ی منابع ما به سمت این گروه هدایت شود.

مراکز هدایت منطقه‌ای^۴

در حالی که فعالیت مراکز هدایت جوانان عمدتاً بر راهنمایی جوانان در زمان گذار از تحصیلات اجباری به مقطع آموزش جوانان استوار است، ۷ مرکز هدایت منطقه‌ای مسئول تهیه خدمات زیر هستند:

* هدایت و راهنمایی در ارتباط با گذار از برنامه‌های آموزش جوانان به آموزش عالی.

برنامه‌های آموزش عالی ممکن است به آن منجر شود. اصلی‌ترین گروه‌های هدف مراکز هدایت منطقه‌ای عبارتند از:

- * دانش‌آموزان در حال تحصیل در برنامه‌های آموزش جوانان.
- * جوانان و افرادی که خارج از نظام آموزشی مایل به ورود به برنامه‌های آموزش عالی هستند.

در مراکز آموزش جوانان این معلمان هستند که به صورت نیمه وقت به عنوان مشاور به کار مشغولند و به ارائه خدمات مشاوره‌ای به دانش‌آموزان در رابطه با تکمیل برنامه‌های خاص مقطع آموزش جوانان ادامه می‌دهند. مراکز هدایت منطقه‌ای بر گذار از مقطع آموزش جوانان به آموزش عالی تمرکز کرده‌اند و تنوع گسترده‌ای از فعالیت‌های مشاوره‌ای آموزشی و فنی حرفه‌ای را برای دانش‌آموزان در مقطع پیش دبیرستانی فراهم آورده‌اند، از جمله: کارگاه‌ها، سمینارها، نمایشگاه‌های سفلی و جلسات مشاوره‌ی فردی و گروهی که این فعالیت‌ها در مدارس انجام می‌پذیرد.

جوانان و بزرگسالان می‌توانند از طریق تماس یا مراجعه حضوری راجع به فرصت‌های آموزش عالی اطلاع کسب کنند و یا برای جلسه‌ی مشاوره قرار ملاقات تنظیم نمایند. به طور معمول، این امکان هم وجود دارد تا متقاضی با مشاوران مراکز در مناطق بی‌طرف موجود در مناطق هفت گانه جغرافیایی دیدن کند - به عنوان مثال در یک کتابخانه عمومی - این راهکار به این جهت اتخاذ شده تا بعد فاصله‌ی جغرافیایی مانع دسترسی مردم به خدمات مشاوره‌ای نشود.

مراکز هفت‌گانه هدایت منطقه‌ای توسط وزارت آموزش و پرورش

❖ فرصت‌های آموزش در خارج از کشور
هم مشاوران تحصیلی و هم شهروندان عادی امکان اتصال شخصی به این شبکه را دارند. به علاوه، این پرتال شامل یک سرویس مبتنی بر پست الکترونیکی است که امکان گسترش برنامه‌های آموزشی شخصی را فراهم می‌آورد و همچنین ابزار هدایت تحصیلی مبتنی بر شبکه‌ی جهانی اینترنت نیز در این سایت وجود دارد که امکان انتخاب رشته، شغل و حرفه را تسهیل می‌کند. در این سایت لینک‌هایی به نهادهای آموزشی و سیستم‌های پذیرش الکترونیکی نیز وجود دارد. (www.optagelse.dk)

مراکز هدایت منطبقه‌ای صفحه‌های خاص خود را در این پرتال دارند که در آن فعالیت‌هایشان را انعکاس می‌دهند و نحوه‌ی تماس با مراکز خود را اعلام می‌کنند. جزئیات تماس با مراکز هدایت جوانان در این پرتال در دسترس قرار گرفته و در صورت پرداخت هزینه‌ها، این مراکز می‌توانند صفحات مربوط به مرکز خود را گسترش دهند.

مرکز متخصصان هدایت تحصیلی:

وزارت آموزش و پرورش مسئول راه‌اندازی و گسترش مرکزی ملی برای متخصصان عرصه‌ی هدایت تحصیلی است. فعالیت‌های این مرکز شامل اقداماتی از قبیل جمع‌آوری نمونه‌های تجربیات موفق و گردآوری اطلاعات و دانش در حوزه‌ی هدایت تحصیلی، گسترش کیفیت خدمات مشاوره‌ای، ایجاد همکاری بین بخش‌های مختلف خدمات مشاوره‌ای و انجام تحلیل، نظرسنجی و آزمایش‌ها بین بخشی و فعالیت‌های توسعه‌ای می‌باشد.

برای این منظور، یک مرکز مجازی تأسیس گردیده که هدف آن به طور مشخص مشاوران تحصیلی است. (www.vejledning.svi-den.dk). این مرکز مجازی شامل بخش خبر الکترونیک، ژورنال آنلاین در زمینه‌ی مشاوره، کتابخانه‌ی مجازی و لینک به بخش‌های مربوط، اطلاعات درباره‌ی تجربیات موفق، تحقیقات جدید، نظرسنجی‌ها و تحلیل‌ها و ... در حوزه‌ی مشاوره و هدایت تحصیلی است.

نشست تخصصی گفتمان ملی^۵

دانمارک سابقه‌ی طولانی‌ای در همکاری بین بخشی در زمینه‌ی موضوعات مشاوره‌ای و هدایت تحصیلی در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی دارد. در سطح ملی، این سابقه با تشکیل نشست تخصصی گفتمان ملی که توسط وزیر آموزش و پرورش در سال ۲۰۰۳ تأسیس گردید ادامه یافت. اهداف این نشست تخصصی عبارتند از:

- ❖ گسترش و ارتقاء سطح کیفی خدمات مشاوره‌ای در کشور دانمارک
- ❖ برقراری گفتمان نزدیک بین وزیر و سازمان‌های مربوط و نهادهای مرتبط با مشاوره‌ی تحصیلی و افراد مرتبط با این حوزه که موقعیت ممتازی در عرصه‌ی هدایت تحصیلی دارند.
- نشست تخصصی گفتمان ملی در سال، ۳ تا ۴ جلسه برگزار می‌کند

تأسیس گردیده‌اند و وزارتخانه مسئولیت کلی این مراکز را بر عهده دارد. این مراکز از طریق مناقصه‌گزینش می‌شوند. عمده‌ی آن‌ها مراکز مشترکی با مؤسسات و نهادهای آموزشی متفاوت هستند. این مراکز در قالب قراردادی با وزارتخانه به فعالیت می‌پردازند که در آن شرایط مالی نیز معین گردیده است.

عملکرد مراکز در گزارش عملکرد سالانه‌ی آن‌ها شرح داده شده است. این گزارش می‌بایست به تأیید وزارت آموزش و پرورش نیز برسد. مراکز می‌بایست دارای سیستم تضمین کیفیتی بر مبنای اهداف و توصیه‌های طراحی شده توسط وزارت آموزش و پرورش باشند.

مراکز هدایت منطقه‌ای همانند مراکز هدایت جوانان، مجبورند با مراکز مرتبط در منطقه‌شان همکاری داشته باشند تا نظام مشاوره‌ای منسجمی ارائه دهند که از طریق آن تبادل و انتقال تجارب و دانش به شیوه‌ی مؤثری انجام گیرد.

پرتال ملی مشاوره

استفاده‌ی روزافزون از ICT در عرصه‌ی مشاوره یکی از اهداف قانون جدید راهنمایی و مشاوره است. اگر افراد بیشتری بتوانند اطلاعات شغلی مربوط و متناسب با خودشان را از طریق ICT پیدا کنند تا بتوانند تصمیم‌های شایسته راجع به ادامه تحصیل، آموزش و شغل‌شان بگیرند، به این شکل منابع قابل دسترس بیشتری برای مراجعان با نیاز ویژه به مشاوره به وجود خواهد آمد. در نتیجه، یک پرتال ملی هدایت تحصیلی توسط وزارت آموزش و پرورش ایجاد گردید آدرس آن: www.ud-dannelsesguiden.dk (به معنای راهنمای آموزش) می‌باشد. آدرس ساده‌تر آن به صورت www.ug.dk است.

این پرتال اطلاعات به روز و جامعی در زمینه‌های زیر فراهم آورده است:

- ❖ برنامه‌های آموزش و تعلیم جوانان
- ❖ برنامه‌های آموزش عالی
- ❖ مشاغل و حرفه‌ها
- ❖ مقولات مرتبط با بازار کار

که در طی آن موفق‌ترین تجارب، ایده‌های نوین و خلاقیت‌های مرتبط با حوزه‌ی مشاوره به بحث گذاشته می‌شود. در فواصل زمانی مابین جلسات نیز اعضای نشست تخصصی این امکان را دارند که مباحث مطرح شده - یا مباحث جدید را - به کمک امکانات برگزاری جلسات از راه دور از طریق ICT دنبال کنند.

اشخاص و نمایندگان نهادهای حاضر در نشست تخصصی گفت‌وگو برای دوره‌ای ۲ یا ۴ ساله انتخاب می‌شوند. در حال حاضر (در زمان تنظیم این گزارش در سال ۲۰۰۷) این نشست دارای ۱۱ عضو مستقل و ۱۲ نماینده از نهادهای مختلف و ۵ نماینده از وزارتخانه‌هاست. برخی از اعضا که به نمایندگی از نهادهای در این جلسات شرکت دارند عبارتند از:

- * کارفرمایان در سطح ملی و نهادهای استخدام کننده نیروی کار
- * نهادهای مرتبط با مشاوره‌ی تحصیلی
- * سازمان‌های جوانان
- * مقامات استانی و شهرداری

تعلیم مشاوران تحصیلی

یکی از اهداف تحول مشاوره‌ای در کشور دانمارک ارتقاء توانمندی‌ها و مهارت‌های مشاوران با تخصصی کردن خدمات مشاوره‌ای است. در نتیجه، تعداد زیادی از دوره‌های آموزش تکمیلی عمدتاً کوتاه مدت و تخصصی جایگزین دوره‌ی عمومی تعلیم مشاوران تحصیلی در همه بخش‌ها گردیده است. گذراندن برنامه‌ی جدید تعلیم مشاوره برای استخدام در مراکز مشاوره‌ی نوین الزامی نیست. ۶ مرکز برای تحصیلات تکمیلی در سطح کشور برنامه‌ی جدید تعلیم را به صورت نیمه وقت ارائه می‌کنند. این دوره برابر با ۶ ماه مطالعه‌ی تمام وقت است و شامل سه بخش می‌شود:

- * مشاوره‌ی شغلی و مشاور (نظریه‌ها و روش‌شناسی مشاوره، اخلاقیات، کاربرد ICT در مشاوره و ...)
- * مشاوره‌ی شغلی و جامعه (شرایط بازار کار و سیاست‌های حاکم بر آن، نظام آموزشی و سیاست‌های آموزشی، توسعه‌ی اجتماعی و تجاری و ...)

- * مشاوره‌ی شغلی و فرد (گروه‌های هدف مختلف، توسعه‌ی انسانی، نظریه‌های یادگیری و ...)

برنامه‌ی تعلیم مشاوره در قالب برنامه‌ی آموزش بزرگسالان ارائه می‌گردد و به اخذ مدرک دیپلم منتهی می‌شود. حداقل شرایط لازم برای ورود به این دوره گذراندن یک دوره‌ی کامل کوتاه مدت ۲ ساله در مقطع آموزش عالی و ۲ سال تجربه‌ی کاری در حوزه‌ی مرتبط با آن است.

چشم اندازهای بین‌المللی

موضوع هدایت و مشاوره در مراحل مختلف زندگی در بسیاری عرصه‌های بین‌المللی مطرح است و اهداف اصلی و جزئیات تحول مشاوره‌ای دانمارک از بسیاری جهات در امتداد و منطبق بر اهداف و توصیه‌های اتحادیه‌ی اروپا و OECD در زمینه‌ی سیاست‌ها و نحوه‌ی هدایت و مشاوره می‌باشد.

قطعه‌نامه‌ی شورای اتحادیه‌ی اروپا در زمینه‌ی تقویت سیاست‌گذاری‌ها،

سیستم‌ها و تجارب عملی در زمینه‌ی مشاوره مستمر در طول زندگی در اروپا بر مقولاتی متمرکز است که در برنامه‌ی تحول مشاوره‌ای کشور دانمارک هم نقش محوری دارند. از جمله:

- * فراهم آوردن خدمات مشاوره‌ای برای کودکان و نوجوانان که می‌تواند به گسترش خود مدیریتی مؤثر و یافتن مسیرهای تعلیم و شغل‌یابی منجر شود.

- * تمرکز بیش‌تر بر ظرفیت‌های اجتماعی جهت بازگرداندن افراد ترک تحصیل کرده به طرح‌های مناسب آموزشی، مهارتی و یا شغلی.
- * استفاده از روش‌شناسی و تکنولوژی‌های جدید از جمله ICT در ارتقا تنوع، انعطاف‌پذیری و دسترسی به خدمات مشاوره‌ای.
- * بهبود مکانیسم‌های تضمین کیفیت مؤثر.

گزارش OECD از سیاست‌های مشاوره‌ی شغلی در دانمارک (۲۰۰۲)، به نقاط قوت و ضعف سیستم مشاوره‌ی این کشور اشاراتی کرده است. بر طبق این گزارش، تحول مشاوره‌ای این کشور دارای نقاط ضعفی است که عبارتند از:

- * متمرکز شدن اکثر خدمات مشاوره‌ای در داخل بخش‌ها، که باعث می‌شود آن‌ها حالت درون‌گرایانه پیدا کنند.
- * وجود مشاوران غیر حرفه‌ای
- * فقدان فرایندهای تضمین کیفیت مؤثر

وزارت آموزش و پرورش دانمارک از اهمیت ارتقای بعد بین‌المللی در عرصه‌ی مشاوره در این کشور آگاه است. فعالیت‌های بین‌المللی برای مشاوران توسط بخش مشاوره وزارتخانه طراحی شده است. شبکه‌ی مشاوره‌ی اروپا شبکه‌ای است که شامل مراکز ملی در ۳۱ کشور اروپایی می‌شود و بخشی از منابع مالی آن توسط اتحادیه‌ی اروپا از برنامه‌ی موسوم به لئوناردو داوینچی تأمین گردیده است. این شبکه از ارتقای بعد اروپایی مشاوره‌ی آموزشی و مهارتی حمایت می‌کند و آگاهی و شناخت دو جانبه و همکاری بین سرویس‌های مشاوره‌ای در سطح اروپا را ارتقا می‌دهد.

پی‌نوشت

1. Ungdommens Uddannelsesvejledning
2. Studievejledning
3. UUSJAE LLAND SYD
4. Regional guidance centers
5. National Dialogue Forum
6. Europ guidance

اطلاعات و منابع بیش‌تر

راهنمایی و آموزش در دانمارک:

eng.umv.dk/guidance: تحول مشاوره‌ای دانمارک *

* سیستم آموزشی دانمارک eng.umv.dk

* گزارش OECD درباره‌ی سیاست‌های مشاوره‌ای دانمارک:

www.oecd.org/dataoecd/51/19/208822.pdf

* معرفی مختصر خدمات استخدام عمومی دانمارک:

www.jobnet.dk/sw8633.asp

۳۵

دوره‌ی ۴
شماره‌ی ۴
تابستان ۱۳۸۸